

# Vilniusban a névtáblákról (is)

Magyar ügyek is terítéken voltak a MIDAS nemzetközi újságíró-szervezet konferenciáján, amelyen Rais W. István és Szeghalmi Örs képviselte lapunkat május 6–9. között Litvániában.

Évi vezetőtanácsi ülését, illetve nemzetközi kisebbségügyi konferenciáját tartotta a Kisebbségi Nyelvű Napilapok Európai Szövetsége (MIDAS). Az idei tanácskozásnak Litvánia fővárosa, Vilnius adott helyet, a házigazdák a litvániai lengyel nemzeti kisebbség lapjának, a Kurier Wilenskiének a vezetői voltak. A MIDAS Európa vezető kisebbségi napilapjait tömöríti, összesen 30 kiadvány a tagja a kontinens minden részéről. Az idén 10 éves szervezetben a romániai kisebbségeket három lap reprezentálja: a németeket az Allgemeine Zeitung (Bukarest), a magyarokat pedig a Szabadság (Kolozsvár) és a Bihari Napló (Nagyvárad).

## Minket érintő témák

A tömörülés május 7-én kezdődött kisebbségügyi konferenciáján számos felszólaló mellett előterjesztést tartott a lengyel szenátus tagja, Barbara Boris-Damiecka. Ő azt emelte ki, hogy nagyon kevés olyan nemzeti kisebbségi közösség van a világban, amelynek ügyei teljesen és megnyugtatóan rendezettek lennének.

Bojan Brezigar, a MIDAS vezetőtanácsi tagja prezentációjában összefoglalta az európai nemzeti kisebbségek helyzetét. Rámutatott: az EU-ban az összlakosság 10%-a, azaz mintegy 40 millió ember tartozik valamilyen nemzeti kisebbséghez, ezért nemcsak fontos, hanem természetes is, hogy e közössé-



A MIDAS elnöke, Toni Ebner (tolmácsa társaságában, balra), illetve a vilniusi házigazdánk egy csoportja



gek egyre markánsabban hallatják hangjukat. Brezigar szerint tűrhető volt az a munka, amit a romániai Leonard Orban végzett az EU multikulturalitásért felelős biztosaként, viszont a kisebbségi ügyeket most más szinten koordinálja az EU.

„Mégpedig egy Ciprusról származó hölgy vezetésével, holott Ciprus nem a legjobb példája a kisebbségvédelemnek”. Brezigar kiemelte, az EU törekvése mindazonáltal, hogy minden uniós polgár legalább három nyelvet beszéljen: az államét, az anyanyelvét, valamint egy világnyelvet (lehetőleg az angolt). Ha az anyanyelvet egybeesik az állam nyelvvel, akkor a legközelebbi kisebbség nyelvét lenne jó megtanulni. E törekvés gyakorlatba ültetése azonban nem az állam, hanem az egyes tagállamok hatásköre, ezért nehézkesen megy.

Az EURAC európai kisebbségkutató intézet elnöke, Werner Stuflesser beszédében többek között kitért a dalai láma ügyére is.

## Láma és táblák

Mint ismeretes, az aktuális fejlemények szerint a láma végül nem jön Romániába, mert a román diplomácia finoman jelezte irányába, hogy Bukarest az egységes Kínát ismeri el, s bár nem fogja megakadályozni a láma látogatását, nem is csatlakozik a Tőkés László által kezdeményezett meghíváshoz. Stuflesser a konferencián kifejtette: az EURAC és a MIDAS is támogatja a dalai láma misszióját világszerte, mi több, Tibet autonómiáját is.

Az egyeztetésen több szómonk kitért a két nyelvű utcanévtáblák ügyére, amely egyébként Nagyváradon is épp aktuális. Például Renata Cytacka, Vilnius regioná-

lis kormányzatának tagja elmondta: náluk a litván állam tiltja, hogy lengyelül is megjelenjenek az utcanevek, sőt, a Legfelső Bíróság is tiltást fogalmazott meg. Ennek nyomán egyes városokban az önkormányzat leszereltette a két nyelvű táblákat, másol meg-hagyták, s ez utóbbi önkormányzatok folyamatosan fizetik az érkező bírságokat. Maga Cytacka is kapott már büntetést a házán lévő két nyelvű tábla miatt, de úgy véli, a harcot folytatniuk kell, s a politikusoknak példát kell mutatniuk. Az EURAC kutatója, Karina Zabielska elmondta: polgári engedetlenség révén folytatódik a harcuk a két nyelvű tábláikért. Lapunk képviselőivel folytatott beszélgetéseik során elmondták: ők nem annyira a tükörfordítások használatának hívei, sokkal inkább a történelmi megnevezések feltüntetését tartják fontosnak ott, ahol van ilyen.

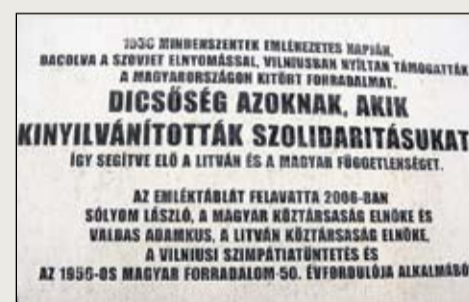
## KÉPEKBEN

### Mementó Vilnius mellett

A második világháborúban a megszálló németek több mint 100 ezer helybélit (zsidókat, litvánokat, lengyeleket, románokat) végeztek ki egy Vilnius melletti erdőben. A hóhérok munkáját helybéli kollaboránsok is segítették, az ő közreműködésükkel az erdőt átszelő vasúton vitték a kivégzendőket, majd hetekig égő tüzekben semmisítették meg a holttesteket. A tragédia helyszínét a MIDAS-küldöttség is felkereste, az ottani emlékműnél a szervezet tagjainak nevében koszorút helyezett el Habsburg Ottó unokája, Severin Meister, valamint Toni Ebner MIDAS-elnök és Günther Rautz főtítkárr.



A koszorúzás egyik pillanata



**Nem felejtjük.** 1956-ban a magyar forradalom és szabadságharc melletti szimpátiatüntetés volt Vilniusban is. Ennek állít emléket a város központjában, a Hajnal Kapunál ez a tábla, amelyet Solyom László magyar államfő avatott fel a forradalom 50. évfordulóján.



**Nyomaink.** A magyarságnak több emléke is van a litván fővárosban, Vilniusban, sőt, a térség történelmébe, kultúr-történetébe is volt beleszólásuk eleinknek. Ennek egyik példája a vilniusi egyetem főépületében található tábla, amely Báthory Istvánnak állít emléket. 1579-ben ő alapította ugyanis a város egyetemét.



**Kontraszt.** A litván főváros is magán viseli a kommunista diktatúra számos nyomát. Történelmi központja szép, onnan látszik néhány új felhőkarcolója is. A város nagy része viszont betonrengeteg, sokszor a romániai tömbháznegyedek elhagyatott képét mutatja...



**Habsburg Ottó üdvözlője.** A MIDAS nemzetközi újságíró-szövetség egyik elhivatott támogatója Habsburg Ottó, aki például a tömörülés kolozsvári konferenciáján is részt vett annak idején. Most Vilniusban nem tudott ott lenni, mivel gyengélkedik, de jelen volt egyik unokája, Severin Meister (képünkön középen, lapunk két munkatársával, vilniusi városnézés alkalmával). Meister elmondta: Habsburg Ottó – aki legutóbb lapunknak adott nagyjterújában állt ki a magyar ügyek mellett – továbbra is figyelemmel követi az erdélyi magyarság helyzetét is, és rokonszenvvel tekint közösségünkre. Maga Meister is ilyen viszonyulását hangsúlyozta. Egyébként jogászként dolgozik, de volt katonatiszt tengeralattjárón, s most azon gondolkodik, hogy politikai karrierbe kezd, a nemzeti kisebbségek ügyeit is szolgálva.

## Ritkaság

Küldöttségünk látogatást tett a legnagyobb litvániai lengyel napilap, a Kurier Wilenski szerkesztőségében is. Meglepő módon azt tapasztalhattuk, hogy – a MIDAS főtítkárra szerint az egész Európában egyedülálló módon – a lap szerkesztősége egy ma is működő autószerelő-műhelyben van. Ez mutatja azt is, hogy az újságíróik munkakörülményei meglehetősen rosszak. A műhely egyébként ugyanannak a családnak a tulajdonában van, amelyik a lap kiadóvállalatát is működteti.



A műhely-szerkesztőségben

## Litvánia sem fenéig tejfel: hogy vannak a barátaink?

Lengyel, magyar – két jó barát. Így tartja a mondás. Láthattuk ezt az európai kisebbségi napilapok szervezetének (MIDAS) litvániai konferenciáján is, ahol lengyelek voltak vendéglátóink.

### SZEGHALMI ÖRS

Arra törekszik a vezető európai kisebbségi nyelvű napilapokat tömörítő szervezet, a MIDAS, hogy mindig a kontinens olyan régióiban tartsa tanácskozásait, ahol kisebbségek élnek. Így

a szervezet ideji konferenciáját és vezetőtanácsi ülését Litvánia fővárosában, Vilniusban tartotta, ahol a legnagyobb nemzeti kisebbséget a lengyelek alkotják – külön figyelmet mutattak a magyar küldöttek iránt. Az ottani lengyel közösség gondja-

iról például a fő napilapjuk fő-szerkesztője, Robert Mickiewicz tájékoztatót, valamint Jaroslaw Narkiewicz litvániai parlamenti képviselő, továbbá a vilniusi lengyelek kulturális központjának irányítója, Artur Ludkowski.

### A gondjairól

Mint elmondták, Litvániában ugyan Nuygatpárti, de nacionalista erők vannak hatalmon, ezért a nemzeti kisebbségek jogait sokszor megsértik. Mint feljebb is jeleztük, tiltják például az utcanevek használatát, ugyanakkor épp ott-tartózkodásunkkor indítottak eljárást egy vilniusi lengyel ellen a litván

hatóságok, mert üzletére kitérte Lengyelország zászlaját. Ami a kisebbségi lengyelek oktatását illeti, parlamenti képviselőjük, Jaroslaw Narkiewicz elmondta: furcsa módon pár éve még elégedettek lehettek a litvániai iskolahálózatukkal, ám azóta maguk is hozzájárulnak annak romlásához. Egyre kevesebb ugyanis a diák, s ezen belül az olyan, akiket a szülei saját anyanyelvén taníttatnak, lengyel iskolába iratnak, ezért elkezdődött a rendszer lebomlása. Sajtójuk kapcsán vezető lapjuk, a Kurier Wilenski főszerkesztője beszámolt róla, hogy médiájuk jelentős támogatást kap Lengyelországtól.

## TÁMOGATÁS MIDAS-SEGÍTSÉGGEL

A MIDAS vezetőtanácsi értekezletén elfogadták egy dokumentumot, amely a litvániai kisebbségek diskriminációjának megszüntetésére szólít fel. A litván titkosszolgálat például követeli, hogy az említett lap hírportálja adja át a hozzászólók IP-címeit, ugyanakkor a vilniusi kormányzat nem támo-

gatja megfelelően a kisebbségi médiát, ráadásul több uniós egyezményt sem tart tiszteletben. Az állásfoglalást eljuttatták Litvánia csúcsvezetőikhez és az EP képviselőinek. Érdeklőség, hogy az EP-ben a magyar képviselők is támogatják a kisebbségi lengyelek ügyében született állásfoglalást.